

Samenvatting

De Rekenkamer Maastricht heeft in 2015 onderzoek gedaan naar de manier waarop de gemeente omgaat met reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen. Is er in 2016 iets veranderd naar aanleiding van de aanbevelingen in het onderzoeksrapport? Om deze vraag te beantwoorden heeft de rekenkamer in 2016 op verzoek van de raadscommissie Begroting en Verantwoording een evaluatie uitgevoerd. Conclusie is dat er veel is verbeterd en de meeste aanbevelingen zijn opgevolgd in jaarrekening 2015 en begroting 2017. De komende twee maanden worden de nog niet (helemaal) gerealiseerde aanbevelingen gerealiseerd. De Raad zal dan in de jaarrekening 2016 kunnen constateren dat alle openstaande aanbevelingen zijn opgevolgd. Op verzoek van de raadscommissie Begroting en verantwoording wordt in dit collegevoorstel een bestuurlijk reactie gegeven op de openstaande aanbevelingen. Het college heeft ingestemd met de verzending van dit collegevoorstel naar de raadscommissie Begroting en Verantwoording.

Beslispunten

In te stemmen met de verzending van dit collegevoorstel naar de raadscommissie Begroting en Verantwoording.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 14 februari 2017:

Conform.

1. Aanleiding

De Rekenkamer Maastricht (hierna: RKM) heeft in 2015 onderzoek gedaan naar de manier waarop de gemeente omgaat met reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen. Drie belangrijke financiële instrumenten die de raad nodig heeft voor het vervullen van haar kaderstellende en controlerende rol. Beter inzicht in bestedingsplannen, verloop van reserves en voorzieningen, omvang en samenstelling weerstandsvermogen, de risico's die de gemeente loopt en de mogelijke financiële consequenties daarvan ertoe leiden er volgens de rekenkamer toe dat de raad haar kaderstellende en controlerende rol beter kan vervullen. Hoe? Door als college de raad actiever en ruimhartiger te informeren en door als raad zelf actief hierom te vragen.

Is er in 2016 iets veranderd naar aanleiding van de aanbevelingen in het onderzoeksrapport? Om deze vraag te beantwoorden heeft de rekenkamer in 2016 op verzoek van de raadscommissie Begroting & Verantwoording een evaluatie uitgevoerd. Conclusie is dat er veel is verbeterd en de meeste aanbevelingen zijn opgevolgd in jaarrekening 2015 en begroting 2017. De komende twee maanden worden de nog niet (helemaal) gerealiseerde aanbevelingen gerealiseerd. De Raad zal dan in de jaarrekening 2016 kunnen constateren dat alle openstaande aanbevelingen zijn opgevolgd.

In de bijlage treft u in de vorm van een presentatie de evaluatie van de RKM. Op 22 november 2016 heeft de RKM deze gepresenteerd aan de raadscommissie Begroting en Verantwoording. De raadscommissie Begroting en Verantwoording heeft het college verzocht te reageren op de openstaande aanbevelingen.

2. Context

Beleidsnota "Reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risicomanagement".

Rekenkamer "Onderzoek reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen gemeente Maastricht".

3. Gewenste situatie

De RKM heeft alle aanbevelingen geëvalueerd. De meeste aanbevelingen zijn opgevolgd bij jaarrekening 2015, marap 2016 en begroting 2017. Wel geeft de RKM aan dat nog steeds geldt dat de raad inzake reserves actiever en ruimhartiger bediend moet worden. Samengevat geldt dit voor:

- de toelichting op de reserves (zijnde doel en inhoudelijke toelichting inclusief bestedingsplan);
- het expliciet evalueren van de reserves en voorzieningen op noodzaak en actualiteit;
- het expliciet in beeld brengen van de kwantificering inclusief weging van de risico's.

Deze aanbevelingen worden vanaf jaarrekening 2016 opgevolgd. Hierna volgt een gedetailleerde toelichting op de opvolging van de openstaande aanbevelingen.

Algemene RKM aanbeveling 3: Beter toelichten doel reserves

Bij de overzichtelijke presentatie van de reserves en voorzieningen in de begroting en jaarrekening ontbreekt een goede toelichting op het doel van de reserves en voorzieningen. De rekenkamer adviseert een inhoudelijke toelichting op de reserves en voorzieningen in de bijlage bij de jaarrekening op te nemen.

Opvolging? Conclusie RKM

In de jaarrekening 2015 is weliswaar een toelichting per reserve gegeven, alleen is deze in de meeste gevallen allesbehalve duidelijk ten aanzien van omschrijving van het doel van de reserve.

Reactie college

Het college onderschrijft het belang van een goede toelichting op de reserves. In de jaarrekening 2016 worden onduidelijke toelichtingen verbeterd en zo nodig uitgebreid. Ontbrekende toelichtingen (als daar sprake van is) worden toegevoegd. Bij alle reserves zullen het doel en het bestedingsplan worden opgenomen.

Algemene RKM aanbeveling 4: Expliciete instellingsbesluiten en bestedingsplannen

De vorming en besteding van reserves is vaak onduidelijk omdat expliciete instellingsbesluiten en bestedingsplannen veelal ontbreken.

Opvolging? Conclusie RKM

Op basis van jaarrekening en begroting geen verschil vast te stellen.

Reactie college

Het college heeft in haar vorige reactie aangegeven voor elke nieuw te vormen reserves expliciet een instellingsbesluit met bestedingsplan op te stellen. Bij jaarrekening 2015 en begroting 2017 (bronnen van de evaluatie) zijn inderdaad geen nieuwe reserves gevormd. Bij marap 2016 zijn wel drie nieuwe reserves met een expliciet raadsbesluit gevormd (te weten: egalisatiereserves voor Riolen en Afval, reserve Krimpgelden en reserve Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen).

De egalisatiereserves Riolen en Afval zijn ingesteld om schommelingen in de jaarresultaten op exploitatiekosten en jaarlijks onderhoud op te vangen. Bij langdurige overschotten of tekorten zullen de tarieven moeten worden aangepast. De bestedingsplannen van deze reserves zijn dus direct verbonden met de meerjarenplannen die door de raad worden vastgesteld.

De reserve Krimpgelden is vanuit oogpunt van kostenoriëntatie aan één gemeente toegekend, die de uitkering ontvangt voor alle gemeenten in de krimpregio. Omdat de middelen mogelijk niet in ieder jaar volledig beschikt en besteed zullen worden, zullen de middelen aan een reserve krimpgelden

worden toegevoegd, om besteding over de jaren mogelijk te maken. In de jaarrekening 2016 wordt het bestedingsplan van deze reserve opgenomen.

De reserve Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen is ingesteld voor de ontvangen DU-middelen 2016-2017. Deze middelen worden ingezet voor de geformuleerde opgave. In de jaarrekening 2016 wordt het bestedingsplan van deze reserve opgenomen.

Algemene RKM aanbeveling 8: Kwantificering van de risico's

Controlerende rol is moeilijk waar te maken door onduidelijke rapportage over berekening weerstandsvermogen. Met name is onduidelijk hoe Maastricht risico's weegt.

Opvolging? Conclusie RKM

Kwantificering van de risico's nog steeds niet duidelijk.

Reactie college

De berekening van het weerstandsvermogen wordt beschreven in de beleidsnota, begroting en jaarrekening. In de raadscommissie Begroting en Verantwoording d.d. 5 juli 2016 is de berekening van het weerstandsvermogen uitgelegd en de kwantificering van de risico's uit de jaarrekening 2015 cijfermatig toegelicht. Bovendien krijgt de raad jaarlijks het rapport Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedbeeld (MPGV) met een toelichting in de raad (omvat circa 50% van onze risico's). Vanaf jaarrekening 2016 wordt de kwantificering van de risico's inclusief weging in de paragraaf Weerstandsvermogen opgenomen.

Specifieke RKM aanbeveling 1 en 2: Evalueren reserves

Het zeer beperkte verloop van een aantal bestemmingsreserves roept de vraag op naar de opportuniteit van dergelijke reserves. De rekenkamer adviseert jaarlijks alle reserves expliciet te evalueren op noodzaak en actualiteit en is benieuwd naar de conclusie van deze evaluatie.

Opvolging? Conclusie RKM

Beide zijn niet opgevolgd.

Reactie college

Het college evalueert haar reserves en voorzieningen periodiek op noodzaak en actualiteit. In ieder geval bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening. Daarbij worden de reserves en voorzieningen vaker kritisch onder de loep genomen voor het vinden van incidentele dekking (bij begroting of jaarrekening). Tevens vindt er een externe toets plaats op de reserves en voorzieningen door de accountant (rechtmatigheid, conform BBV etc.). Aanvullend bespreekt het college bij de behandeling van de jaarrekening 2016 in detail het totaaloverzicht reserves en voorzieningen. Ook vanwege de nog te vinden incidentele dekking van € 2,7 mln. voor 2017. Op basis van deze

bespreking worden door het college voorstellen aan de raad gedaan (immers het opheffen van reserves is net als instellen een raadsbevoegdheid).

Specifieke RKM aanbeveling 3: Bestedingsplan

De raad dient het tempo van de bestedingen beter te bewaken.

Opvolging? Conclusie RKM

Bestedingsplan ontbreekt nog steeds.

Reactie college

Vanaf jaarrekening 2016 wordt bij alle reserves een adequate beschrijving van het doel en een goede toelichting inclusief actueel bestedingsplan opgenomen.

Follow up RKM aanbeveling 2, 3 en 4: Kwantificering risico's

Aan de hand van jaarrekening valt niet af te leiden hoe groot de geschatte risico's zijn. Een goed voorbeeld is de kwantificering van grond- en vastgoedbeleid. De noodzaak wordt ingegeven door Jeugdhulpverlening. Actief delen met de raad

Opvolging? Conclusie RKM

Aanbeveling niet opgevolgd.

Reactie college

De berekening van het weerstandsvermogen wordt beschreven in de beleidsnota, begroting en jaarrekening. In de raadscommissie Begroting en Verantwoording d.d. 5 juli 2016 is de berekening van het weerstandsvermogen uitgelegd en de kwantificering van de risico's uit de jaarrekening 2015 cijfermatig toegelicht. Bovendien krijgt de raad jaarlijks het rapport Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedbeeld (MPGV) met een toelichting in de raad (omvat circa 50% van onze risico's). Vanaf jaarrekening 2016 wordt de kwantificering van de risico's inclusief weging in de paragraaf Weerstandsvermogen opgenomen.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing.

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing.

8. Financiën

Niet van toepassing.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

Tot op heden is de raad via de raadscommissie Begroting en Verantwoording betrokken bij het rekenkameronderzoek en de evaluatie. De bestuurlijke reactie (deze collegenota) wordt op 14 maart 2017 behandeld in de raadscommissie Begroting en Verantwoording.

11. Voorstel

In te stemmen met de verzending van dit collegevoorstel naar de raadscommissie Begroting en Verantwoording.

12. Vervolg

Niet van toepassing.